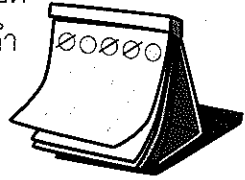

ในผู้หญิงที่ไม่มีการตกไข่ พบว่าระดับของฮอร์โมน เอสโตรเจน สูงตลอดในช่วงครึ่งหลังของรอบเดือน เนื่องจา กไม่มีการหลั่งของฮอร์โมนโปรเจสเตอโรน หรือมีในระดับต่ำ มากๆ ส่งผลให้ความถี่ของการชักเพิ่มมากขึ้นตลอดครึ่งหลัง ของรอบประจำเดือน

ดังนั้นในผู้ป่วยที่สงสัยว่ามีการชักที่เป็นมากขึ้น โดยสัมพันธ์กับรอบประจำเดือน ควรจะบันทึกความถี่ ของการชักในแต่ละวันอย่างละเอียด และหาความสัมพันธ์กับรอบประจำ เดือน ร่วมกับพิจารณาว่ารอบ ประจำเดือนผิดปกติหรือไม่

ระยะเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก พบว่ามีการ ชักหลายชนิดที่ตีขึ้น แต่บางชนิดกลับมีอาการชักมากขึ้น สาเหตุที่ทำให้เกิดอาการชักมากขึ้นในการชักบางชนิด เนื่อง จากในระยะเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก จะมีการหลั่งของ ฮอร์โมนเอสโตรเจนเพียงอย่างเดียว ซึ่งฮอร์โมนเอสโตรเจน มีคุณสมบัติกระตุ้นให้เกิดการชักดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

ระยะวัยหมดประจำเดือน ช่วงนี้ พบว่าผู้ป่วยบางรายจะมีอาการชัก มากขึ้น บางรายน้อยลง อาจเนื่องมา จากในช่วงแรกของการเริ่มหมดประจำ เดือนนั้น ระดับของฮอร์โมนโปรเจส เตอโรนลดลงก่อนที่ระดับของฮอร์โมน เอสโตรเจนจะลดลง ทำให้อัตราส่วน

ของฮอร์โมนเอสโตรเจน ต่อโปรเจสเตอโรนมีค่าสูงขึ้น ส่งผล ทำให้การชักเพิ่มขึ้น ต่อมาในช่วงหลังระดับของ ฮอร์โมนเอสโตรเจนลดต่ำลงจนตรวจไม่พบ จึงทำให้การชักดีขึ้น จากการสอบถามผู้ป่วยหญิงโรคลมชักพบว่าร้อยละ 47 มี การชักลดลง ร้อยละ 29 มีการชักไม่เปลี่ยนแปลง และร้อยละ 24 มีการชักเพิ่มขึ้น

สรุป

โรคลมชักในผู้ป่วยหญิงพบว่า ทำให้โอกาสของการ ตั้งครรภ์ลดลง มีความผิดปกติของการตกไข่ และรอบประจำ เดือน รวมถึงมีภาวะหมดประจำเดือนเร็วกว่าปกติ และฮอร์โมน เพศหญิงเองก็มีผลต่อโรคลมชักเช่นเดียวกัน โดยระดับของ ฮอร์โมนเอสโตรเจนที่เพิ่มขึ้นในช่วงตกไข่ หรือระดับของฮอร์โมน โปรเจสเตอโรน ที่ลดลงอย่างมากในช่วงก่อนมีประจำเดือน จะกระตุ้นให้เกิดการชักได้ การทราบถึงความสัมพันธ์ ดังกล่าว จากการบันทึกของผู้ป่วย หรือซักประวัติผู้ป่วยจะ นำมาซึ่งการรักษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่
รศ.นพ. สมศักดิ์ เทียมเก่า
โทรศัพท์ (043) 347-542, (043) 363-225 โทรสาร (043) 347-542
E-mail: somsak-t@md.kku.ac.th, somtia@kku.ac.th

สนับสนุนการพิมพ์โดย

sanofi~synthelabo
Because health matters

บริษัท ซาโนฟี-ซินเทลลาโบ (ประเทศไทย) จำกัด
ชั้น 10-11 อาคารมหานครอิมซัม 539/2 ถนนศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0-2248-8300 โทรสาร 0-2248-8298 www.sanofi-synthelabo.com

โรคลมชัก กับผู้หญิง

จัดทำโดย

กลุ่มศึกษาวิจัยโรคลมชัก โรงพยาบาลศรีนครินทร์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โรคลมชัก

เป็นโรคทางระบบประสาทที่พบได้บ่อย
อุบัติการณ์การเกิดประมาณ 80 ต่อประชากร
100,000 คน พบได้ในทุกเชื้อชาติ
ทุกกลุ่มอายุทั้งผู้ชายและผู้หญิง

จากการศึกษาพบว่าโรคลมชักมีผลกระทบต่อผู้หญิง
หลายประการ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1 ผลของโรคลมชักต่อ ฮอโมนเพศ

ผู้ป่วยหญิงโรคลมชักที่แต่งงานแล้ว
พบว่า โอกาสการตั้งครรภ์ลดลงร้อยละ
20-30 จากการศึกษพบว่าผู้ป่วยหญิง
ที่มีจุดกำเนิดของการชักจากสมองส่วน
กลีบขมับ (temporal lobe) ร้อยละ 35 มี
การตกไข่ที่ผิดปกติ ร้อยละ 60 มีความ
ผิดปกติของรอบประจำเดือน เช่น การไม่มีประจำเดือน ประจำ
เดือนมากระปริดกระปรอย รอบประจำเดือนมานานมากกว่า
32 วันหรือสั้นกว่า 26 วัน ร้อยละ 4 มีภาวะหมดประจำเดือน
ก่อนกำหนด และร้อยละ 2 พบว่าฮอโมนโปรแลคตินในเลือด
สูงกว่าปกติ

2 ผลของยากันชักต่อฮอโมน

2.1 ยากันชักวาร์ฟาริน แอสิด พบว่าทำให้
เกิดกลุ่มอาการง่วงน้ำในรังไข่ได้ร้อยละ 45 ทำให้ผู้ป่วยไม่
มีการตกไข่ มีระดับของฮอโมนเอสโตรเจน สูงกว่าปกติ ทำให้

มีอาการขนดก และรอบประจำเดือนผิดปกติ พบได้บ่อยใน
ผู้หญิงที่อ้วน เนื่องจากผลของยา

ทำให้น้ำหนักเพิ่มมากขึ้น และก่อให้เกิด
ภาวะดื้ออินซูลิน หรือระดับอินซูลินสูง
ขึ้น นอกจากนี้ผลของยายังก่อให้เกิด
ภาวะขาดประจำเดือนในช่วงแรกของ
การได้รับยา สำหรับผลแทรกซ้อนที่เกิด
ขึ้นเมื่อเปลี่ยนยาเป็นชนิดอื่น พบว่า
ความผิดปกติต่างๆ ก็ดีขึ้น

2.2 ยาฟีนายโทอิน และ คาร์บามาซีปิน มี
ผลให้ประสิทธิภาพของยาคุมกำเนิดทั้งชนิดรับประทาน ฉีด
ทางกล้ามเนื้อ และฝังใต้ผิวหนังลดลง เนื่องจากยาไปมีผลทำ
ให้เพิ่มการทำลายฮอโมน ที่เป็นส่วนประกอบของยาคุม
กำเนิด และตัวยังเพิ่มการสร้างโปรตีนที่ไปจับกับฮอโมน
ทำให้ระดับของฮอโมนอิสระที่จะออกฤทธิ์ในการคุมกำเนิด
ลดลง

2.3 ยาโทไปราเมท ก็มีผลเช่นเดียวกันแต่ยังไม่
ทราบกลไกที่ชัดเจน ส่วนยาวาเวโรอิก แอสิด, กาบาเพนติน
โทอะกาปีน และลาโมทริจิน ไม่มีผลต่อยาเม็ดคุมกำเนิด

ดังนั้นในผู้ป่วยหญิงโรคลมชัก

ที่ต้องการคุมกำเนิดด้วยการรับประทาน

ยาเม็ดคุมกำเนิด และเพื่อเป็นการป้องกัน

ความล้มเหลวในการคุมกำเนิด ควรต้องใช้ยาเม็ด

คุมกำเนิดที่มีปริมาณฮอโมนสูงกว่าปกติ เช่น เอสโตรเจน

ชนิด เอสธินิล เอสตราไดออล ในขนาดเริ่มต้นเท่ากับ

50 ไมโครกรัม หรือใช้ยากันชัก

ที่ไม่มีผลต่อการคุมกำเนิดดังกล่าว

แต่ที่ดีที่สุด ควรหลีกเลี่ยงการใช้ยาฮอโมนคุมกำเนิด

และใช้วิธีอื่น ๆ แทน เช่น การใส่ห่วง หรือถุงยางอนามัย

3 ผลของฮอโมนเพศหญิง ต่อโรคลมชัก

ฮอโมนเพศหญิงมีผลต่อการชัก เช่น การชักที่เป็น
มากขึ้นโดยสัมพันธ์กับรอบประจำเดือน ซึ่งแบ่งได้ 3 รูปแบบ
ได้แก่ ช่วงก่อนที่จะมีประจำเดือน 1-2 วัน ช่วงตกไข่ และช่วง
ครึ่งหลังของรอบประจำเดือน ช่วงวันแรกที่มีประจำเดือน
จะพบว่ามีความถี่ในการชักเพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่าเมื่อเทียบกับ
ช่วงอื่นของรอบประจำเดือนที่เหลือ

ในแต่ละรอบประจำเดือนจะมีการเปลี่ยนแปลงของ
ฮอโมนเพศหญิงเอสโตรเจน และโปรเจสเตอโรน โดยฮอโร-
โมนเอสโตรเจนมีคุณสมบัติที่สามารถชักนำให้เกิดการชัก
โดยทำให้เซลล์ประสาทถูกกระตุ้นได้ง่ายขึ้น ผู้ป่วยหญิง
โรคลมชักเมื่อได้รับการฉีดฮอโมนเอสโตรเจน จะก่อให้เกิด
การชักได้ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเปลี่ยนแปลงของ
ฮอโมนโปรเจสเตอโรน จะมีคุณสมบัติในการป้องกันการ
ชักได้ ซึ่งในผู้ป่วยหญิงโรคลมชักเมื่อได้รับการฉีดโปรเจส-
เตอโรน พบว่าสามารถระงับการชักได้

รอบประจำเดือนปกติจะมีระดับของฮอโมนเอส-
โตรเจนเพิ่มขึ้นในช่วงก่อนตกไข่ และมีระดับของโปรเจส-
เตอโรนลดลงในช่วงก่อนจะมีประจำเดือน ซึ่งช่วงดังกล่าว
อาจส่งผลให้การชักเพิ่มขึ้น